

Forfatter: Paludan-Müller, Fr.

Titel: Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, III. Bind

Citation: Paludan-Müller, Fr.: "Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, III. Bind", i Paludan-Müller, Fr.: *Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, III. Bind*, udg. af CARL S. PETERSEN , 1909, s. 404. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-paludanm03-shoot-idm140319424244288/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Paludan-Müllers poetiske Skrifter i Udvalg, III. Bind

amour payé d'indifférence, se donne la mort, tandis qu'on exécute une polonaise, qu'il avait composée pour son ingrâte maîtresse, qui la dansait avec son rival.⁴
Det maa aabnbart være denne Historie, der har paavirket Paludan-Müller.

Tilbagefald.

(1ste Bind Side 524.)

Hr. Professor Dr. phil. Vilh. Andersen har henledt Udgiverens Opmærksomhed paa Goethes Digt: „Neue Liebe neues Leben“ (1775) som havende haft Indflydelse paa P.-M.'s Digt:

Herz, mein Herz, was soll das gehen?
Was bedrängt dich so sehr?
Welch ein fremdes neues Leben!
Ich erkenne dich nicht mehr.
Weg ist alles, was du liebst,
Weg warum du dich betrübtest,
Weg dein Fleiss und deine Ruh —
Ach wie kamst du nur dazu!

Fesselt dich die Jugendblüthe,
Diese liebliche Gestalt,
Dieser Blick voll Treu' und Güte,
Mit unendlicher Gewalt?
Will ich rasch nicht ihr entziehen,
Mich ermannen, ihr anfliehen,
Führet mich im Augenblick
Ach mein Weg zu ihr zurück.

Und an diesem Zauberfädchen,
Das sich nicht zerreißen lässt,
Hält das liebe lose Mädchen
Mich so wider Willen fest:
Muss in ihrem Zauberkreise
Leben nun auf ihre Weise.
Die Veränderung ach wie gross!
Liebe! Liebe! lass mich los!

Nærværende Udgiver kan ligesaa lidt her som ovf. ved Lor. de Medicis Digt se andet end en rent tilfældig Ligbed.

Dryaden.

(1ste Bind Side 539—45.)

„Dryadens Motiv finder jeg i et af Musæus' Eventyr, som hedder Libussa. Det findes i 2det Bind Side 164 af Schaldemøes Oversættelse fra 1840.“ (Meddeelt af Hr. Adjunkt Dr. phil. Hans Brix.)

Adam Homo.

(2det Bind Side 529—536.)

TI Belysning af de personlige Stemninger, der ligger bag „Adam Homo“, er fremkommet en Artikel af Hans Brix i Jyllandsposten for 29/1, 1909.

Anm. til Side 69 Linje 31 (*Kortpængene*) udgaar: i Stedet sættes følgende: Det var i ældre Tid Brug, at der ved Spilleselskaber altid leveredes ny Kort, og at Gæsterne betalte herfor, rimeligvis Tjenerskabet, men maaske i mere borgerlige Huse Varten. (Meddeelt af Hr. Kredslæge K. Carøe.)

Ann. til Side 185 Linje 7—8 (*Mønst*); tilføje:

En overbrudt Mønt som Genkendelsestegn forekommer i H. G. Wells' Roman „Kippers“, London 1906, Side 26. (Meddelt af Hr. Bibliotekar Dr. phil. E. Gigas.)

Ann. til Side 244 Linje 21 (*Rosine*) udgaar; i Stedet sættes følgende:

Rosine (fransk Form) eller Rosina er italiensk (Rosita er spansk); som „spansk“ Skikkelse stammer Rosine utvivlsomt fra Pesnamarchais' „Barberen i Sevilla“ (og Rossini's Opera af samme Navn). (Meddelt af Hr. Bibliotekar Dr. phil. E. Gigas.)

Ann. til Side 337 Linje 23 (*Ginsenggab*); tilføje:

N. M. Petersen kvitterer for P.-M.'s Ord om „Ginsenggab, det underjordiske“ i Saml. Afhandlinger IV 46 (skrevet 1852), hvor han siger: „Det underjordiske er ikke at foragte; det skulde være digtere mindst gøre. Fra jorden udskyde de saftfulde blade og spraglede blomster; og glæden over den duftende blomst forhøjes, når tanken følger udviklingen fra den til blade og grene, til stammen og til roden“. (Meddelt af Hr. Docent Verner Dahlerup.)

Kalanus.

(3dje Bind Side 342—64.)

Det Modsætningsforhold mellem Alexander den Store og Kalanus, som findes i det Side 349 anførte Stykke af Biskop Ambrosius af Milano, forekommer (som en af Udgiveren tidligere overset Marginalnote i Kollnerudgaven af Ambrosii opera omnia angiver) allerede hos den i 1ste Aarh. e. Kr. i Alexandria levende jødiske Filosof Philon i hans Skrift *Περὶ τῆς πόλεως σπουδαίων ἐκείνης ἐκτίσεως* (Mangeys Udgave, II 459—60), hvoraft Ambrosius har givet en noget sammentrængt, men i øvrigt korrekt Gengivelse.

Ligesaa lidt som man véd noget om, hvorvidt P.-M. har kendt Stedet hos Ambrosius, ligesaa lidt véd man det om Stedet hos Philon. Men vil man endelig søge en bestemt Kilde til P.-M.'s Skildring af Mødet mellem Alexander og Kalanus, turde det ligge nærmere at søge der her end som Hans Brix i P.-M.'s Andens hos Frederik VII. Brix skriver i Det ny Aarhundrede, 6. Aarg. I 312 følgende:

„Hvor grotesk det end lyder, er det sandsynligt, at han til Fremstillingen af Alexanders Møde med Kalanus har benyttet Motiver fra en Andens hos Frederik den Syvende. Året før han begyndte paa Digtets Udarbejdelse, Kongen var iført Hjulm og Rustning med tilhørende store Stridshandsker, han dekorerede Digteren med Ridderkorsst. Man aner, hvilke stridige Tanker der gik i Paludan-Müllers Barm; konservativ var han med hver Blodsdræbe; men Majestæten's Ægteskab med Grevinden har han — og hans Hustru — sikkert fordømt paa det skarpeste. I Otteogfyrre havde han som en anden Kalanus været revet med af den mimodstaaelige Stemning i Folket; han havde deltaget i Vaabenøvelser paa Væleden for at kunne gaa med som Frivillig — hvad sagde mon Charite til det? — da havde han vel ogsaa et Øjeblik set en Alexander i Kong Frederik. Nu plejede og ordnede han sine Idealer, der var kommet noget af Lare i Hvirvelen af Blandede Strømninger. Kun i de Stuer, som Fra Paludan-Müller afslukkede saa vel, kunde han vide dem i Behold.“